

THE OUTLINES AND FEATURES OF EARLY ESTONIAN WORKING-CLASS LITERATURE

Keywords: working-class literature, literary history, working-class movement

The article is motivated by the marginal position of working-class literature in modern academic literary studies and the available theoretical views and definitions of working-class literature, which are largely obsolete or just superficial. The article highlights the problems associated with defining the concept of working-class literature, based on the relevant theories of well-recognised researchers such as John Lennon, Magnus Nilsson, Raoul Palmgren, Elsi Hyttinen and others. The focus is on the main definitions of working-class literature so far and their critique. The article seeks to provide answers to questions concerning the definition of working-class literature, its spread, research and main features. A polemic discussion is also presented about the definition of a workers' writer. In addition, the text examines the relationship between working-class literature and other realistic literary currents prevalent in the late 19th and early 20th century, and outlines its spread and research specifically in Estonia. The final part of the article summarises the specific traits of Estonian working-class literature from the early 20th century, including traces of the relationship between Estonians and Baltic Germans, the Estonians' agrarian point of view, the revolutions of 1905 and 1917, etc. The article is a follow-up of a Master's thesis on Estonian working-class poetry, defended in the spring of 2019.

Hegely Klaus (b. 1995), MA, Head Treasurer of the Museum Department at Under and Tuglas Literary Centre, Estonian Academy of Sciences (Väikese Illimari 12, 11623 Tallinn), hegely@utkk.ee

References

Kirjandus

- Adson, Artur 1948.** Ise Idas – silmad Läänes. Mälestusi 1905. a. revolutsiooni ja esimese maailmasõja vaheaastaist. Vadstena: Orto.
- Andresen, Nigol 1959.** Eessaare Aadu vastuvõtt omaaegses arvustuses. – Keel ja Kirjandus, nr 11, lk 647–653.
- Annus, Epp; Epner, Luule; Järv, Ants; Olesk, Sirje; Süvalep, Ele; Velsker, Mart 2001.** Eesti kirjanduslugu. Tallinn: Koolibri.
- Buk, Villem 1913.** Lina. Narva: Kõne.
- Clark, Katerina 2017.** Working-class literature and/or proletarian literature: Polemics of the Russian and Soviet literary left. – Working-Class Literature(s): Historical and International Perspectives. Toim John Lennon, Magnus Nilsson. Stockholm: Stockholm University Press, lk 1–30.
- Clarke, Ben; Hubble, Nick 2018.** Introduction. – Working-Class Writing. Theory and Practice. Toim B. Clarke, N. Hubble. London: Palgrave Macmillan, lk 1–14.
- Depman, Johan 1961.** Juhan Lilienbachi ühe luuletuse saatusel. – Keel ja Kirjandus, nr 9, lk 537.
- Eessaare, Aadu 1916.** Räästaalused. Tallinn: Mõte.

- Elbe, J. 1909.** Sellesama küsimuse kohta. – Mõtted I. Toim Juhan Lilienbach. Tallinn: Mõte, lk 113–127.
- Ertis, Eduard 1967.** Eesti Proletaarse Kirjanikkude Assotsiatsioon Leningradis. – Keel ja Kirjandus, nr 7, lk 385–396.
- Gailit, August 1911.** Klassivahed ja „Noor-Eesti“ kunst. – Mõtted II. Toim Juhan Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 89–113.
- Hasselblatt, Cornelius 2016.** Eesti kirjanduse ajalugu. Tlk Mari Tarvas, Maris Saagpakk, Ave Mattheus. (Heuremata. Humanitaarteaduslikke monograafiaid.) Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Heinsalu, Annika 2015.** Eduard Vilde „Lunastus“ modernsuse kontekstis. Magistritöö. Tallinna Ülikool. [ETERA.]
- Hennoste, Tiit 2016.** Eesti kirjanduslik avangard. 20. sajandi algul. Hüpped modernismi poole I. (Heuremata. Humanitaarteaduslikke monograafiaid.) Tallinn–Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Hyttinen, Elsi; Launis, Kati 2017.** Writing of a different class? The first 120 years of working-class fiction in Finland. – Working-Class Literature(s): Historical and International Perspectives. Toim John Lennon, Magnus Nilsson. Stockholm: Stockholm University Press, lk 65–94.
- Jaakson, Elvi 1955.** Eesti proletarse kirjanduse rajaja. – Nõukogude Õpetaja 29. X, lk 3–4.
- Jennings, Jeremy 2003.** Socialism: an introduction. – Socialism. Critical Concepts in Political Science. Koost J. Jennings. New York: Routledge, lk 1–23.
- Jänes, Harri; Meesaar, August; Sööt, Bernard 1938.** Eesti kirjanduslugu II. Tartu: Eesti Kirjastuse Kooperatiiv.
- Kahu, Meelik 1967.** Eesti töölispäevalehe arenguteelt. – Keel ja Kirjandus, nr 11, lk 670–679.
- Kalda, Mart [= Heino Puhvel] 1958.** Tähelepanuväärne uusväljaanne. – Keel ja Kirjandus, nr 1, lk 45–47.
- Karjahärm, Toomas 2013.** 1905. aasta Eestis. Massiliikumine ja vägivald maal. Tallinn: Argo.
- Karjahärm, Toomas; Pullat, Raimo 1975.** Eesti revolutsioonitules 1905–1907. Tallinn: Eesti Raamat.
- Klaus, Gustav H. 1985.** Literature of Labour. 200 Years of Working-Class Writing. New York: St. Martin's Press.
- Klaus, Hegely 2019.** Eesti töölisluule 20. sajandi alguses töölisalbumite põhjal. Magistritöö. Tartu Ülikool. [Dspace.]
- Korsakas, Kostas; Doveika, Kostas; Galinis, Vytautas; Kubilius, Vytautas; Lankutis, Jonas; Pranskus, Bronius; Vanagas, Vytautas; Žėkaite, Janina 1965.** Lietuvių literatūros istorija III. Kapitalizmo epocha (1917–1940). Vilnius: Mintis.
- Kreek, Jaan 1905.** Aga õues tähed paistvad... – Edasi I. Toim Juhan Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 17.
- Kuuli, Olaf 1999.** Sotsialistid ja kommunistid Eestis 1917–1991. Tallinn: Olaf Kuuli kirjastus.
- Käosaar, Juhan 1954.** Ajalooline taust. – Eduard Vilde, Teosed. Külmale maale. Raudsed käed. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, lk 319–338.
- Kärner, Jaan 1921.** Aja laulud. Tallinn: Varrak.
- Laitinen, Kai 1991.** Suomen kirjallisuuden historia. Helsinki: Otava.
- Laitinen, Kai; Laurila, Aarne; Niemi, Irmeli; Sarajas, Annamari; Warburton, Thomas 1965.** Suomen kirjallisuus V. Joel Lehtosesta Antti Hyryyn. Toim A. Sarajas. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Laul, Endel 1955.** Eesti 1905.–1907. a. revolutsioonilis-satiirilise ajakirjanduse ajaloost. – Sirp ja Vasar 6. V, lk 3–4.
- Launis, Kati 2015.** The making of the finnish working class in early twentieth-century working-class literature. – Journal of Finnish Studies, nr 2, lk 14–34.

- Lennon, John; Nilsson, Magnus 2017.** Introduction. – Working-Class Literature(s): Historical and International Perspectives. Toim J. Lennon, M. Nilsson. Stockholm: Stockholm University Press, lk 9–18.
- Lilienbach, Juhan 1905.** Üksainus soov. – Edasi I. Toim J. Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 91.
- Lilienbach, Juhan 1907.** Tagasi. – Tagasi. Toim J. Lilienbach. Tallinn, lk 3.
- Lilienbach, Juhan 1910a.** „Kunstnikule“. – Edasi III. Jõuluks. Toim J. Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 68.
- Lilienbach, Juhan 1910b.** Lambatall. – Edasi III. Jõuluks. Toim J. Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 26.
- Lilienbach, Juhan 1910c.** Tasakaal. – Edasi III. Jõuluks. Toim J. Lilienbach. Tallinn: J. Lilienbach, lk 68.
- Linde, Bernhard 1911.** Kirjandusline ülevaade. – Eesti Kirjandus, nr 9, lk 343–352.
- Markels, Julian 2003.** The Marxian Imagination: Representing Class in Literature. New York: Monthly Review Press.
- Meisel, Peeter [= Peeter Kõvamees] 1932.** Viis aastat võitlust eesti proletaarse kirjanduse eest. – Rahvusdemokratismi vastu. Kriitilised artiklid. Koost P. Meisel, Karl Trein. Leningrad: Külvaja, lk 6–27.
- Münther, Otto 1906.** Sulejoonistused. Tartu: K. Sööt.
- Münther, Otto 1914/1915.** Eesti noorematest kirjanikkudest. – Edasi VIII. Toim Juhan Lilienbach. Tallinn: G. Kalla trükk, lk 3–8.
- Neithal, Reet 1999.** Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon keskkoolile. Tallinn: Koolibri.
- Nilsson, Magnus 2017.** The making of Swedish working-class literature. – Working-Class Literature(s): Historical and International Perspectives. Toim John Lennon, M. Nilsson. Stockholm: Stockholm University Press, lk 95–127.
- Nilsson, Magnus; Lennon, John 2016.** Defining working-class literature(s): A comparative approach between U.S. working-class studies and Swedish literary history. – New Proposals: Journal of Marxism and Interdisciplinary Inquiry, kd 8, nr 2, lk 39–61.
- Palmgren, Raoul 1965.** Työläiskirjallisuus. (Proletaarikirjallisuus.) Käsite- ja aatehistoriallinen käsiteselvittely. Helsinki: WSOY.
- Perera, Sonali 2014.** No Country: Working-Class Writing in the Age of Globalization. New York: Columbia University Press.
- Pilv, Aare 2015.** Eesti varamarksistlikust koidust punapagulaste tragöödiani. – Vikerkaar, nr 7–8, lk 50–55.
- Proletarlane, V. [= Vassili Mölder] 1910.** Sõnajalad. V. Proletarlase luuletused. Tallinn: Mõte.
- Puhvel, Heino 1969.** Eesti kirjanduse ajalugu III. XIX sajandi lõpust 1917. aastani. Tallinn: Eesti Raamat.
- Pöögelmann, Hans 1907.** Kunst ja klassivõitlus. – Sõnumed 31. III, lk 1.
- Pöögelmann, Hans 1933.** Kirjanduslikult rindelt. Leningrad: Külvaja.
- Rancière, Jacques 2012.** Proletarian Nights: The Workers' Dream in Nineteenth-Century France. London: Verso.
- Russo, John; Linkon, Sherry Lee 2005.** New Working-Class Studies. Oxford: IRL Press.
- Sabolev, Olga 2017.** The symbol of the symbolists. Aleksandr Blok in the changing Russian literary canon. – Twentieth-Century Russian Poetry. Reinventing the Canon. Toim Katharine Hodgson, Joanne Shelton, Alexandra Smith. Cambridge: Open Book Publishers, lk 123–155.
- Sikemäe, Ilmar; Lepik, Harald (koost) 1951.** Eesti proletaarne kirjandus. Valimik jutustusi ja luuletusi. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus.
- Suits, Gustav; Lepik, Mart 1932.** Eesti kirjandusajalugu tekstides I. Tartu: Akadeemiline Kirjandusühing.

Tikerpuu, Gustav 1906. Vabadusvõitleja lootuselaul. – Tiiu Tasane, nr 3, lk 5.

Tuglas, Friedebert 1935. Eduard Vilde: Lunastus (1909). – F. Tuglas, Kriitika. IV. Tartu: Noor-Eesti, lk 52–60.

Tuglas, Friedebert 1947. Eesti kirjanduse ajalugu IV. Kriitiline realism. Tartu: Teaduslik Kirjandus.

Tööliste hinge-elust 1910. – Tallinna Teataja 17. V, nr 75, lk 1.

Undusk, Jaan 2013. Sotsialistliku realismi lendav reaalsus. Esteetika kui reaalspoliitika riist. – Vikerkaar, nr 6, lk 39–61.

Vibulane, Kosto 1909. Vabrikus. – Mõtted I. Toim Juhan Liliénbach. Tallinn: Mõte, lk 209.

Vibulane, Kosto 1910a. Ju olen kuulnud... – Edasi III. Jõuluks 1910. Toim Juhan Liliénbach. Tallinn: J. Liliénbach, lk 15.

Vibulane, Kosto 1910b. Lahkumine. – Edasi III. Jõuluks 1910. Toim Juhan Liliénbach. Tallinn: J. Liliénbach, lk 46.